

АДЭ... НАРОД НА ПРОВАДЗЕ!

ДА ЦЁТКІ, У МІНСК... ДА КАСТУСЯ, У МАСКВУ!

У гэтых гульнях пушчанскіх вёскаў яшчэ і цяпер прагна распяцьваюць кожнага, дзе быў, што бачыў? А ўжо ў даўнейшыя часы дык любая павязка нічылася паздзей, і яе падрабязнаці потым доўга «насіліся» з хаты ў хату, з года ў год і нават... са стагоддзя ў стагоддзе, бо самая незабыўная падарожжа з яго, мінулага, успамінаюцца ў гэтым.

...Цяпер той Цяпан — чалавек паважаны: дзеці павырасталі, унукаў гадуе. А некалі... Сумаваў ён у роднай вёсцы, бо што ні дзень тут — адно і тое ж: даламагай бацькам ды кароў пасі. У горадзе — зусім іншая справа!

Недзе там, у далёкім Мінску, жыла яго цётка Анэля — добрая, ласкавая... Гасюючы, яна заўсёды глядзіла маленька на галаве ды казала: «А прыязджай, Цяпанка, да нас у сталіцу. У Цырк цябе звядзім, у кіно...»

У малаго тут жа загараліся вочы: ён з дарагою душой бы, хоць куды, хоць зараа! Але...

— Няма калі яму па гасячх раз'язджаць, — да малага адказвала маці. — Дома столькі работы, столькі работы!

«Шмат, — гзгаджаўся малы. — А самае крыўднае, што яна, гэта работа, аніколі, мусіць, не скончыцца...»

І тады Цяпанка асмеліўся: кінуві сваё кароў...

З вёскі да райцэнтра даехаў на аўтобусе, з райцэнтра да Мінска — ужо на цягніку... Ні там, ні там кантралёраў не сустраў — пранесли, «зайцам» дэбраўся.

А з цягніка на вакзале выйшаў і аспулянеў: народу навокал, як селядцоў у той боцы, безліч прывод-даль машын... Велізарны горад! Як тут цётку Анэлю знайсці?

Спыніў нейкага дарослага дзядзьку, папытаўся, дзе тут Амільявы жыўцы.

Не ведае той, другі — таксама:

— А з якой, — цікавіцца, — вуліцы?

Паціскае дзіця плячыма: яму і ў галаву не прыйшло ўзяць з дому адрас, думаў, што ў Мінску, як і ў вёсцы, — усё пра ўсіх ведаюць.

...Які вярта было чакаць, людзі «здалі» малаго ў міліцыю. І ўжо яна, дапытаўшыся, і хто ён такі і адкуль прыехаў, адвезла таго дадому.

На гэтым (калі не ўлічваць бацькаву папругу) і завяршылася першае Сцеїпкава падарожжа ў Мінск.

А вось цётка Мар'я, зямлячка яго, аж у Маскву аднойчы дайшла!

...Сынка свайго, Косціка, яна адна гадавала, пазняе дзіця, але ж неж справілася — паставіла на яго, у воіска служыць адправіла. І не абы-куды, а ў самую Маскву! Ці ж гэта не гонар? Гонар! Ды яшчэ і які!

Косцік, мусіць, думаў таксама, бо адслужыўшы, паведаміў маці, што тут, на месцы, уладкаваўся на працу, што цяпер будзе метро, што далі яму інтэрнат...

Маці і рада: ну як жа — пры справе дзіцяці! Адно — піша ёй радка.

Засумавала кабетка... І вось пад зіму, калі большага ўсё парабіла, адважылася яна зездзіць у гасці, правядаць свайго Кастуська.

Адгаворалі яе вяскоўцы, казалі, што гэта ж нябліжкі свет, што ніхто з ваколіц там ніколі не буй, але яна...

Сыну нічога пісаць не стала (пабоялася, што паездку і ён не адобрыць...), закалала аднаго парсочка, прадала другога, каб дзіцяці грошаў завезці, набыла чамадан і сетку рознымі вясковымі прысмакамі, перакінула іх цераз плячо і...

Усю дарогу вацэй не звяла — хвалаялася. Ды і цікава было паглядзець, што там за вокнамі.

Але ж вось спыніўся цягнік — выйшла цётка. Ад хвалаяння

Футбол

«ДЫНАМА» — ЖЫВЕ!

Мінскае «Дынама» ўпэўнена перамагло партугальскі «Насьяналь» у хатнім матчы плей-оф Лігі Еўропы — 2:0.

«Ты проста самы лепшы, лепшы за ўсіх астатніх! Лепш за тых, каго я калісьці сустракала!» — над стадыёнам разлілася, бадай, самая вядомая песня ў выкананні Цыні Цёрнер. І сотні шчаслівых, крыху прамерзлых на трыбунах «Барысаў-Арэнны» бальшчыкаў узялі, што п'яцца менавіта пра іх улюбёных футбалістаў, якія на ваках бальшчыкаў робяць сапраўдную гісторыю і знаходзяцца за адні крок ад стадыі Лігі Еўропы.

Каманда «Насьяналь» з вострава Мадэйра, у якой калісьці пачынаў свой спартыўны шлях Крышціян Рамалду, — тыповы «сераднік» чэмпіянату Партугалі. Перанцаць «Бенфіку», «Порту» і «Спортинга», «мастадонтаў» тамтэйшага футболу, у родным чэмпіянаце ёй цяжкаватая, а вось пашуецца ў еўракубках — справа гонарлі! Пяць гадоў таму аўстраліец сэнсачыня перайраў! «Зеніт» з Сяргеем

Уладзімір ЖУРАВЕЛЬ, галоўны трэнер «Дынама»:

— Гульня была няпростая. Асабліва «валідоўная» атрымалася канцоўка. Прычына гэтага ў тым, што мы аддалі ініцыятыву саперніку пасля другога гола з-за недахопу свежасці. Вынікам мы задаволены, хаця наперадзе нас чакае вельмі цяжкі матч.

Ігар СТАСЕВІЧ, паўабаронца «Дынама»:

— У другой палове мы крыху «падсёлі», пачалі праграваць у сярэдзіне поля, і больш часу прыводзіліся праводзіць у абароне сваё варот. Мы зноў не прануслілі і гэта вельмі добра. Усе працуючы і на абарону, і на атаку. Спадзяёмся працягваць такім чынам надалей.

Сук Х'юн ДЖУН, нападчынік «Насьянала»:

— Для нашай каманды гэта была дзённая гульня. Мы шмат абараняліся. У «Дынама» добрая каманда, але яе гульня для нас сюрпрызам не стала.

ГАЛАНДСКАЯ ГАСЦІННАСЦЬ

Мінімальнае паражэнне «Шахцёра» ад галандскага ПСВ — своеасаблівае перамога. Калі вы яшчэ не чулі гэты тэзіс, то спытаецеся ў любога прыхільніка гарнякоў, які ён ацывіць вынік гасцявога матча салігарчан. Магчыма, падпаценны Сяргей Бароўска не прадэманстравалі яркі атакуючы футбол, але і класічная гульня на разбурэнне дала пары да часу...

Бронзавы прызёр нядаўняга чэмпіянату свету, малады і таленавіты Мемфіс Дполэй яшчэ ў першым тайме мо адркыць лік. Але вараатар «гарнякоў» Артур Катанка двойчы лівідываў небеспечныя моманты, лitarынальня здымаючы мяч з нагі Дполэя. Паўабаронца ПСВ, дарчыч, сёлета стаў самым маладым галандцам, забіўшым гол на мундыялі (у Бразілі Дполэй забіваў аўстралійцам і чылійцам. — Аўт.). І ўжо тое, што салігарчан не дазволілі правяці індывідуальнае майстэрства дваццацігадоваму футбалісту, можна лічыць невялікім подзвігам.

Праўда, за празмернай апекай Дполэя гарнякі выпусцілі з-пад увагі іншага паўабаронца — Адама Махера. У сваім эпізодзе Махер, які некалькі сезонаў таму прызнаваўся лепшым маладым гульцом галандскага чэмпіянату, згуляў не вельмі удала, але для гола, няхай неперыжога і вельмі крэдзнага для салігарчан (мяч рыкашатам ад Мікалая Янушаскоўчы ў «свае» вароты, — Аўт.), гэтага хапіла.

Уступіць грозным галандцам 0:1 на іх тэрыторыі, на шматтысячным «Філіпе», зусім нямала. Ды і з шанцаваннем у «Шахцёра», здаецца, усё ў парадку (здурніці рыкашэт пакінем за дужкамі). У саперніка было нашмат больш момантаў. Прычым стапацэнтрных... Але па нейкай невытлумачальнай прычыне галандскія сцены засцерагл гарнякоў ад больш буйнога паражэння. Чым адкажуць хатнія сцены і падтрымка родных трыбун, даведаемся 28 жніўня на «Барысаў-Арэне».

Сяргей БАРОЎСКІ, галоўны трэнер «Шахцёра»:

— Для нас гэта быў вельмі важны матч. Сустрэча з такім клубам, як ПСВ, — гэта падарунк лёсу. Для кожнага гульца ўдзел у такім матчы — карысны вопыт. Безумоўна, хвалаяванне прысутнічала, асабліва ў першым тайме. І калі ў абароне мюгае атрымлівалася, то гульня ў нападзенні, наадварт, не складалася. У другім тайме трохі апытомнелі, з'явіліся моманты, маглі забіць. Але невялікая памылка... Карачей, перамож больш вопытны і моцны сапернік. Лік не катастрофічны, шанцы ёсць. Перш за ўсё наша задача на наступны матч з ПСВ — паказаць добрае гульню перад сваімі бальшчыкамі.

Філіп КАКУ, галоўны трэнер ПСВ:

— Напружанае гульня. Пачалі вельмі добра, інтэнсіўна. Схема, па якой гуляў «Шахцёр», не стала для нас сюрпрызам. Тым не менш у нас былі праблемы. Перш за ўсё — недакладныя перадачы. Атрымлівалі мяч і не ведалі, што з ім рабіць. У нас было шмат момантаў, але змаглі выкрасіць толькі аднаго. Акрамя таго, даволі часта памыляліся ў абароне. Але гульней каманды я задаволены. Зараз мы вельмі добра падрыхтаваны фізічна, і гэта нам дапамагае.

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

Я проста рэфлектарна выкінуў нагу пад удар, — узгадаў той момант пасля завяршэння Аляксандр. — І гэтага хапіла, каб мяч не заляцеў у нашы вароты.

На шчасце, матч так і завяршыўся «сухой» перамогай беларусаў. І бальшчыкі віталі стомленых, прамоклых гульцоў стаячы, апладысмантамі. Хапіла іх і форварду Чыгозі Уджычы, які мо лёгка накруціць чатырох сапернікаў, і Немаіню Нікалічу за фенаменальны галявы удар, і абаронцам — за самаадданасць, і трэнерскаму штабу за грунтоўную падрыхтоўку. Матч завяршыўся вядзючым, але наперадзе яшчэ чакае адказны матч на Мадэйры, і прайдзена толькі палова шляху. Аднак у гэты дзень, «Дынама», былі лепшымі!

Тарас ШЧЫРЬ.

Як гулялі нашы суседзі і каманды з постсавецкай прасторы

Плей-оф Лігі Еўропы. Першыя матчы.

«Зімбру» (Малдова) — ПАОК (Грэцыя) — 1:0, «Дняпро» (Украіна) — «Хайдук» (Харватыя) — 2:1, «Астана» (Казахстан) — «Вільярэал» (Іспанія) — 0:3, «Актобэ» (Казахстан) — «Легія» (Польшча) — 0:1, «Дынама» (Расія) — «Амонія» (Кіпр) — 2:2, «Карабах» (Азербайджан) — «Твент» (Нідэрланды) — 0:0, «Рух» (Польшча) — «Металіст» (Украіна) — 0:0, «Апалон» (Кіпр) — «Лакаматэ» (Расія) — 1:1, «Зара» (Украіна) — «Фенард» (Нідэрланды) — 1:1, «Трабзанспор» (Турцыя) — «Растоў» (Расія) — 2:0, «Партызан» (Сербія) — «Нефтчы» (Азербайджан) — 3:2, «Рэал Сасьедад» (Іспанія) — «Краснадар» (Расія) — 1:0, «Рыека» (Харватыя) — «Шэрыф» (Малдова) — 1:0.

Сяргей БАРОЎСКІ, галоўны трэнер «Шахцёра»:

— Для нас гэта быў вельмі важны матч. Сустрэча з такім клубам, як ПСВ, — гэта падарунк лёсу. Для кожнага гульца ўдзел у такім матчы — карысны вопыт. Безумоўна, хвалаяванне прысутнічала, асабліва ў першым тайме. І калі ў абароне мюгае атрымлівалася, то гульня ў нападзенні, наадварт, не складалася. У другім тайме трохі апытомнелі, з'явіліся моманты, маглі забіць. Але невялікая памылка... Карачей, перамож больш вопытны і моцны сапернік. Лік не катастрофічны, шанцы ёсць. Перш за ўсё наша задача на наступны матч з ПСВ — паказаць добрае гульню перад сваімі бальшчыкамі.

Філіп КАКУ, галоўны трэнер ПСВ:

— Напружанае гульня. Пачалі вельмі добра, інтэнсіўна. Схема, па якой гуляў «Шахцёр», не стала для нас сюрпрызам. Тым не менш у нас былі праблемы. Перш за ўсё — недакладныя перадачы. Атрымлівалі мяч і не ведалі, што з ім рабіць. У нас было шмат момантаў, але змаглі выкрасіць толькі аднаго. Акрамя таго, даволі часта памыляліся ў абароне. Але гульней каманды я задаволены. Зараз мы вельмі добра падрыхтаваны фізічна, і гэта нам дапамагае.

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

— У-по... у-по-ко... — прачытаў Мінька углас, — упо-ко-енно-му Міхайлу от соседей!

«Як гэта — «у-по-коенному»?! Я што — памёр?!» — Мінька з жахам паглядзеў на ўласныя жары, абмацаў імі калені, потым грудзі, галаву, «прайшоўся» па скабах, па жываце, — дык я ж — жывы!

Устаў, падышоў да акна. Па вуліцы снавалі машыны, ля іх пад'езды збіраліся людзі — шмат... Многія з кветкамі, у чорным.

Міньку аж затрэсла ад страху: «Сышліся... На пахаванні... Во напужаю, калі зараз выйдзі ў двор!»

З гэтым ён ціхутка адчыніў дзверы, выйшаў са свайго жытла. Міма яго, ніколі не здзіўляўшыся, пранёсся сусед.

— Слухай, Іван, а каго хавуюць? — наўздагон папытаўся Мінька. — Я (ты ж бачыш) жывы, а вянок... — Ты ведаеш, Бог пераблытаў, — спыніўшыся, абарваў «жывога» сусед. — Трэба было цябе, пустадомка, са свету прыбраць, каб больш не смярдзеў тут... А ён во — Мішку Васіліва. Загінуў хлопца. Зараз у хату прывязуць. Трэба ісці — сустрэць...

На ватных нагах падаўся на вуліцы і Мінька, стаў там трохі паводдалі, закурывіў. Чуў, як людзі шкадавалі памерлага. Казалі, якім ён чалавекам быў! Добры, майляў, і гаспадарлівы, і рукі залатыя, а ўжо сем'янін які...

«А цікава, калі б я дуба даў, — падумаў Мінька. — Што б тады гаварылі? Мусіць, і праўда рады былі б? Бо добрага з майго боку нічога не бачылі... Жонка і тая, мусіць, не заплакала б?»

...Хоцьце верце, хочаце не, але пасля гэтага выпадку ў Мінькавай галаве нешта зварухнулася. Дзён праз колькі схадыў ён на прыём да ўрача-нарколога, цвюрознымі вачыма паглядзеў на свет, стаў думаць пра сям'ю, шанаваць, шкадаваць сваю жонку.

Яна яму дзювок дачок пасля нарадзіла!

...Суседзі (ну што з гэтым зробіш?) за вочы завучы іх паранейшаму — Мінькавы... Але ж ва ўсіх документах абездзе яны — Міхайлаўны.

А гэта ўжо гучыць, праўда? **Н.Б.,**

Г. Марінёў

Рубрыку вядзе
Валяціна ДОУНАР

ПАЎНАМОЦНЫ ПРАДСТАЎНІК БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ ў КІТАІ

26 жніўня ў 16.00 у мінскай краме «Кніжны салон» Выдавецкі дом «Звязда» праводзіць прэзентацыю творчых праектаў, прысвечаных літаратуры і культуры Кітая, «Гао Ман — паўнамоцны прадстаўнік беларускай культуры ў Кітаі: знаёмства з перакладчыкам, мастаком, публіцыстам».

Гао Ман са сваімі кітайскімі сябрамі ў Мінску. 1961 год. Фота з ўласнага архіва Гао Мана.

Імя Гао Мана ў астасунках Беларусі з Кітаем у апошнія 60 і больш гадоў падаецца невыпадковым. Вядомы перакладчык і прапагандыст славянскіх літаратур (пераклаў на кітайскую мову Ганну Ахматаву і Тараса Шайчэнка, а таксама творы Максіма Танка, Святланы Алексіевіч) неаднойчы бываў у Мінску. У Кітаі прымая шмат каго з беларускіх пісьменнікаў, журналістаў.

На імпрэзе будучь прадстаўлены кнігі Гао Мана, выданыя ў Кітаі, а таксама копіі каліграфічных партрэтаў беларускіх пісьменнікаў, выкананыя перакладчыкам і мастаком у розныя гады.

Сяргей ШЫЧКО

Чалавек сярод людзей

ЦЯПЕР Я ўЖО НА НАГАХ!

Гэта і сапраўды: калі ты хочаш пасмяшыць Бога, расказаць яму пра свае далейшыя планы. У мяне іх было нямала... Як, мусіць, і ў кожнага, хто мае сям'ю, дзяцей, жаданне і сілы нешта рабіць.

Я, напрыклад, выйшаў на так званы заслужаны адпачынак, але сядзець без справы не збіраўся, хацеў працаваць далей. А таму, пачуўшы, што ў ААТ «Валевачы» Чэрвеньскага раёна (гэта побач з нашай дачай) патрабуецца кіроўца на УАЗік, прапанаваў свае паслугі.

Баранку круціць мне не прывыкаць. Вазіў жыць-лаводаў на ферму, з фермы, кантактаваў з людзьмі. Засмучала толькі адно: машына старэнькая, паломка за паломкай.

Чарговае з іх здарылася на досвітку 29 верасня. Спыніўся на абочыне, адкрыў капот, каб паглядзець, у чым справа...

Тое, што далей было, успамінаць цяжка. Пасля ДТЗ мяне прывезлі спачатку ў Чэрвень у раённую бальніцу, потым у Мінск у 6-ю клінічную, потым — у інстытут артапедыі. Асобныя косіці, без перабольшвання, там прыйшлося складаць, збіраць па кавалачках...

Дзядукай!

УСІМ БЫ ТАКОГА ДОКТАРА!

Кажуць, да пары збан ваду носіць... Да пары служыць чалавеку і яго здароўе. Пасля 80 у вяскоўцаў яно ўжо нічога не вяртае: даводзіцца часта звяртацца да ўрачоў. І тут нам яшчэ пашчасціла, бо загадчыцаў у найбліжэйшым да нас Галынкаўскім ФАПе працуюць спецыялісты, добразычлівыя чалавекі і проста прыгожая жанчына Тамара Мікалаёўна Перапечка.

Не так даўно, падчас спёкі, дрэнна стала маёй жонцы Надзеі Васільеўне. Патэлефанаваў у ФАП, сказаў пра гэта доктару і тут жа пачуў у адказ: «Па-чакайце... Я зараз прыеду!»

А з Галынкі да нас 6 кіламетраў. І ехаць трэба на веласіпедзе...

Але Тамара Мікалаёўна, як бачыш, прымчала! Яна памерала ціск, паслухала, зрабіла некалькі ўколаў. Жонцы стала лепш.

Толькі тады наша доктар паехала далей, бо не адным нам патрэбна яе дапамога...

Зачапіла!

«ПЕРШ ЧЫМ НЕШТА ПАКАЗАЦЬ...»

Пра тое, як «дастала» рэклама, і сказана, і напісана шмат, — змянілася, на жаль, вельмі мала.

Вось напрыклад: загадзя ўключваю тэлевізар, гляджу канцэрт. На сцэне — Сяргей Ваўчок. Што гэта за выканаўца, пісаць, мусіць, не вярта. Пра песню «Мой родны кут», якую ён выконвае, тым больш, — бо яна кожнаму нагадвае пра маленства і юнацтва, пра бацькоў, пра малую радзіму. Няхай там не Дняпр і Нёман, няхай не дубы і сосны... Усё роўна...

Слухаю, нібы зачараваная, успамінаю свой куток Палесяе, свой родны горад Мазыр. Ды што там — плачу! І раптам...

Галоўнае — не змоўкла песня, не адгучалі яшчэ

Псіхалогія для ўсіх

АСЦЯРОЖНА, ІНТЭРНЭТ!

Стасункі паміж людзьмі — працэс надзвычай дзіўны, хоць і вельмі няпросты. Сустрэча, размова могуць прынесці як радасць, задалвальненне, надзею, так і невызначанасць, боль, адчыя.

— Карл Густаў Юнг прапанаваў дзяліць людзей на экстравертаў і інтравертаў па такім крытэрыі, як адкрытасць свету, — тлумачыць урач псіхіятр-нарколаг, гештальт-тэрапеўт Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера **Вадзім НІКАНОВІЧ.** — Экстраверты хутка ідуць на кантакта. Другі чалавек патрэбны ім як вада ці паветра. Для інтраверта стасункі не такія ўжо каштоўныя. Яны не настолькі адкрытыя і не вельмі залежныя ад людзей.

З узнікненнем сацыяльных сетак з'явілася новае «кантактаванне» — інтэрнэт-знаёмства, якія дазваляюць не кантактаваць з чалавекам напрымую, а значыць, мець магчымасць пазбегнуць нялоўкасці, страху, трывогі, знаёміцца падобным чынам, пазнаёміцца са стасунамі партнэра, нарастаннем душэўнай блізкасці. Амаць што адразу адбываецца пераход да сексу — задавальненне патрэбы. Такім чынам, чалавек абрычліваецца, становіцца рэччу. А рэч, калі не спадабаецца, можна і... зламаць. Вынішчыць.

Экстраверты вельмі часта прапускаюць стадыю бліскі і адразу «кідаюцца ў абдымкі». Інтраверты, наадварт, праўляюць асцярожнасць, павольнасць. Ім неабходна яе мага дольш нараздаваць з чалавекам, даведваюцца пра яго. І калі яны знаёмяцца ў сацыяльных сетках, то таксама рухаюцца ад простага да складанага, паступова разгортваюць пераліку, пазбягаюць крайнасцяў і самае важнае — прыслухваюцца да сваіх пачуццяў, працягваюць тым самым клюпата аб уласнай бяспечнасці.

Інтэрнэт прапускае момант устанавлення бліскі. Той, хто

Святлана БАРЫСЕНКА

Да падзеі